

Jens Otto Krags tale ved Folketingets åbning

Taler

Jens Otto Krag
Statsminister

Dato

3. oktober 1972

Sted

Christiansborg

Deres Majestæt, hr. formand, høje ting.

Det danske folk traf i går en historisk beslutning. Med 1.954.054 ja-stemmer, svarende til 57 pct. af de stemmeberettigede, og 1.126.095 nej-stemmer, svarende til 32,8 pct., blev folketingets beslutning om dansk tilslutning til EF godkendt. Hermed er den danske regerings underskrift af EF-traktaterne den 22. januar 1972 i Bruxelles endegyldigt bekræftet. Danmarks medlemskab af De europæiske Fællesskaber træder i kraft den 1. januar 1973.

Midt i tilfredsheden med bekræftelsen af det danske folks ja til fortsat deltagelse i det europæiske samarbejde er det en skuffelse, at den norske folkeafstemning gav et negativt udfald. Det øger vort nordiske ansvar at være det eneste nordiske land i EF, og vi vil se det som en særlig forpligtelse at søge at bistå Norge til at overvinde de vanskeligheder, som den norske folkeafstemning må ventes at påføre landet.

Det nordiske samarbejde kan og skal i øvrigt fortsættes og videreudvikles under de nye vilkår, og jeg skal allerede på dette tidspunkt understrege regeringens ubetingede vilje hertil. Allerede på det forestående nordiske statsministermøde i

november vil der blive lejlighed til en grundig drøftelse af det fremtidige nordiske samarbejde.

Også for Europa er fællesmarkedets udvidelse en historisk begivenhed. Det gælder først og fremmest Storbritanniens medlemskab. Den engelske Kanal har i århundreder været en af de mest afgørende geografiske skillelinjer på Europakortet. Fra den spanske Armada, over Napoleons nederlag, der rev Danmark med i faldet, til to verdenskrige i vort århundrede har skellet mellem det britiske ø-rige og fastlandet været skæbnebestemmende. Det er det skel, der nu forvandles til et bindeled, og et nyt kapitel i Europas historie tager sin begyndelse: samarbejdets kapitel.

De nordiske landes deltagelse i Europas nye tilværelse er for os af fundamental betydning, og Europas statsmænd og regeringer har lagt vægt på at få de nordiske lande med. Specielt for Danmarks vedkommende har man allerede for år tilbage fremhævet den kendsgerning, at vi både er et nordisk land og en kontinentaleuropæisk nation. Vor historie understreger begge egenskaber, og vor opgave i de år, der kommer, vil være at forene disse to egenskaber i en nordisk og en europæisk politik.

Hvad vil vi i den store europæiske sammenslutning? Det vil være en misopfattelse at tro, at vor bevæggrund kun skal søges i de økonomiske fordele og dermed de øgede muligheder for, at det danske folk kan leve et materielt godt liv. Det vil vi også, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at befolkningen i går traf den i denne henseende rigtige beslutning. Den situation, vi måtte se i møde, hvis vi ikke var blevet medlem af EF, ville have stillet os alle over for hårde kendsgerninger af den mest ubehagelige art, og vi havde fra regeringens side måttet forelægge Folketingets forslag til beslutninger, som intet dansk hjem og ingen dansk arbejdsplads ville have været uberørt af. Dette uanset at vi ville have

ført en politik, der bevidst havde friholdt den dårligst stillede del af landets befolkning i videst mulig grad. Nu er det de positive muligheder, vi står over for. Det er ikke isolationens og indskrænkningernes skæbne, vi møder.

Hvad vil Danmark i De europæiske Fællesskaber? Vi vil hævde og videreudvikle demokratiet, folkestyret, som det fødtes på det europæiske kontinent, og som det udvikledes forskelligt efter nationernes og folkenes vilje og tanke. Denne styreform har efter vor opfattelse nået nogle af sine bedste resultater i Norden og i England. Med respekt for de bidrag, andre nationer har givet, vil vi se et folkestyret Europa, hvor i første omgang de parlamentarisk ansvarlige ministre og Ministerrådet har den afgørende rolle og i deres handlinger er kontrolleret af deres nationale parlamenter. Vi vil med udgangspunkt i en debat og en forhandling her i folketinget medvirke til en videreudvikling af Det europæiske Parlament og til en nyforhandling af dets opgaver og virkemåde.

Vi vil i det samarbejdende Europa virke for demokrati på alle samfundslivets områder. Lad os benytte det nye Europa til at skabe en verdensdel, der forener det bedste i den europæiske kultur fra det klassiske Hellas og Rom til det moderne, vi selv lever i. Samarbejdet giver os de bedste økonomiske og styringsmæssige muligheder for at skabe et samfund med en balanceret velstandsudvikling, et samfund, hvor al diskrimination er afskaffet, og hvor der er skabt udviklingsmuligheder for den enkelte borger i en forening af socialistisk og liberal tænknings bedste elementer. Vi bygger videre på et samfund, som skaber et maksimum af muligheder for individ og nation. Vi bygger videre på et kulturgrundlag, der har udviklet sig over årtusinder, og på et teknisk-økonomisk grundlag, der praktisk taget er nyskabt over årtier, og som vi ønsker skal være vor tjener.

Danmark er uden tvivl det af de nye medlemslande i EF, der har størst

økonomisk fordel af udvidelsen. Det drejer sig om beløb, der er af milliardstørrelsesorden pr. år, og det vil, hvis vi selv har viljen til det og vil træffe de nødvendige beslutninger og yde de nødvendige ofre, gøre det muligt for os at skabe den ligevægt og sunde balance i Danmarks økonomi, som vi så længe har måttet savne. Vi har gennem den beslutning, de danske vælgere traf i går, fået nye muligheder. Vi skal under ansvar for fremtidens dom udnytte disse muligheder.

Som bekendt er der tre år, til Færøerne skal tage stilling til medlemskab af EF. Beslutningen herom må træffes af Færøernes hjemmestyre. Regeringen vil holde de færøske myndigheder orienteret om udviklingen i fællesmarkedet, således at den færøske afgørelse til sin tid vil kunne træffes på det bedst mulige grundlag.

For Grønlands vedkommende er spørgsmålet endeligt afklaret med udfaldet af folkeafstemningen, og regeringen tilsiger det grønlandske samfund sin fulde støtte til bestræbelserne for at sikre Grønlands fremtidige stilling inden for det udvidede EF.

Den videre udvikling af Fællesskaberne og disses forhold til den øvrige verden vil blive formet gennem et samarbejde på alle niveauer: fra regeringschefsmøder som det, der skal finde sted endnu i år, over udenrigsminister- og andre ministermøder til drøftelser i Europaparlamentet og på embedsmandsniveau. Sideløbende hermed vil der være meningsudvekslinger med organisations- og erhvervsrepræsentanter og med repræsentanter for andre samfundsgrupperinger. Gennem alt dette og på tværs af de grænser, der så ofte århundrederne igennem har været blødende fronter, skal det nye Europa langsomt og på den stadig udvidede erfaringsbasis i nøje overensstemmelse med folkenes vilje finde sin form i fuld respekt for det enkelte lands – jeg vil gerne sige fædrelands – selvstændighed. Enigheden skal findes ved forhandling. I intet

for et land land [SIC] vigtigt anliggende vil det blive overstemt.

Vil denne udvikling gå så hurtigt, at vi alene på grund af farten bør nære ængstelse? Jeg tror det ikke. Jeg tror snarere, vi får bekymringer, fordi påtrængende fælles opgaver vil blive løst for langsomt, ikke for hurtigt. Mange eksempler fra Fællesskabernes hidtidige udvikling kunne gives på dette. Hvor Danmarks og Nordens interesser i den europæiske helhed tilsiger forhandlinger med hurtigt resultat, vil den danske regering virke herfor.

Vil den afgørelse, det danske folk traf i går, sætte varige, ja, måske bitre skel mellem tilhængere og modstandere? Det er ikke regeringens opfattelse. Regeringen føler sig overbevist om, at alle nu vil respektere den truffe afgørelse. Varig indbyrdes bitterhed er ingen dansk karakteregenskab. Vi har før skullet træffe afgørelser af stor rækkevidde – også afgørelser, der skabte skillelinjer i befolkningen. Jeg tænker bl.a. på grænse spørgsmålet efter anden verdenskrig og på jordlovsafstemningen. Resultatet blev aldrig en varig skillelinje eller bitterhed. Ja, visse af spørgsmålene, f.eks. jordlovene, er senere løst i enighed. Vi har i spørgsmålet om medlemskab af Fællesmarkedet på demokratisk vis forhandlet og diskuteret en stor afgørelse. Vi har fra begge sider været rede til at acceptere og leve med den anden parts synspunkt, hvis det blev det, flertallet besluttede. På regeringens vegne opfordrer jeg hele befolkningen til at medvirke til den bedst mulige udnyttelse af de muligheder, flertallets afgørelse har givet os. Vor europæiske indflydelse vil vokse og dermed vort ansvar.

Vort medlemskab giver grundlag for en videreførelse af regeringens reformpolitik, og først og fremmest er der herved skabt grundlag for bevarelse af den fulde beskæftigelse.

Dette fører mig ind på en vurdering af landets økonomiske situation og på en omtale af de af regeringen påtænkte foranstaltninger. Lad mig, måske ubeskedent, men i forhold til udviklingen ikke uberettiget, begynde med lyspunkterne.

Samtidig med at vi har overvundet den beskæftigelseskrise, der en overgang i 1971 var udsigt til, er det lykkedes at nedbringe betalingsbalanceunderskuddet, sådan at der var ligevægt på den løbende betalingsbalance i første halvår. For året som helhed er der udsigt til, at underskuddet kan nedbringes til en størrelsesorden af ca. 1 milliard kr. mod mellem 3 og 4 milliarder kr. i hvert af de tre foregående år.

Som følge af denne udvikling har kronen hævdet sig overordentlig smukt under de urolige forhold, der har gjort sig gældende på de internationale valutamarkeder. Dette hovedindtryk røkkes ikke af usikkerheden op mod folkeafstemningen, der en kort overgang skabte uro på valutamarkedet. Medvirkende til stabiliseringen har været, at der er sket en kraftig konsolidering af vor gæld til udlandet, således som det også har været regeringens erklærede mål. I løbet af første halvår blev omfanget af de danske varekreditter i udlandet efter det for regeringen oplyste nedbragt med omkring en halv milliard kr.

Udviklingen i produktion og beskæftigelse giver grundlag for at antage, at samtidig med at den høje beskæftigelse er genskabt, er der sket en mærkbar stigning i produktiviteten i erhvervene.

For bevarelse af de fremskridt, der er sket, er det af afgørende betydning, at erhvervenes konkurrenceevne fastholdes og styrkes. Arbejdsmarkedets organisationer har på dette område vigtige opgaver. Aftalerne mellem parterne har en betydelig indflydelse på samfundsøkonomien. Regeringen er overbevist om, at vi ved at respektere overenskomstparternes selvstændige funktioner i disse vigtige spørgsmål på den bedste måde sikrer en rolig og stabil udvikling på arbejdsmarkedet. Regeringen ønsker i denne forbindelse at fremhæve, at den sikkerhed for en uforstyrret produktionsgang i overenskomstperioden, der er skabt gennem det sæt af faglige regler og normer, der er udviklet på det danske arbejdsmarked, i sig selv er en faktor af væsentlig betydning for Danmarks internationale konkurrenceevne.

I de lønforhandlinger, der skal føres mellem staten og de statsansattes organisationer, vil der blive gennemført en centralisering. Det samme vil gælde forhandlingerne på de områder, hvor staten yder væsentlige tilskud til lønningerne. Der vil blive holdt løbende kontakt med de kommunale organisationer med henblik på en koordinering af lønudviklingen i stat og kommuner.

Med den markedspolitiske afklaring skulle en vigtig forudsætning for fornyet opgang i de erhvervmæssige investeringer være tilvejebragt, og regeringen vil i sin erhvervs politik bidrage til, at disse muligheder kan realiseres. Dette stiller samtidig nye krav til den generelle økonomiske politik. En vigtig forudsætning for, at de nye muligheder kan udnyttes, er, at væksten i den øvrige indenlandske efterspørgsel i nogle år afdæmpes, således at den arbejdskraft og kapital, der er nødvendig for den erhvervmæssige ekspansion, er til rådighed, uden at den indre økonomi overbelastes. I denne sammenhæng spiller det offentliges udgiftspolitik en vigtig rolle.

Der er allerede for indeværende år gennemført ganske betydelige besparelser på statsbudgettet, især inden for bygge- og anlægsarbejder. Det er besluttet at foretage omfattende beskæringer af de udgiftsoverslag, som blev offentliggjort i marts. Gennem aftaler med kommunerne er der endvidere opnået en reduktion i de kommunale udgifter. Regeringen er imidlertid indstillet på at stille forslag om yderligere væsentlige besparelser for 1973-74, som det vil fremgå af finanslovsforslaget, og for de følgende år, idet dette som nævnt må anses for en afgørende forudsætning for, at der vil blive tilstrækkelige ressourcer til rådighed for den ønskelige omstilling i erhvervene og for opretning af betalingsbalancen.

De beslutninger, der på grundlag af regeringens forslag blev truffet af folketinget i september, vil ligeledes få stor indflydelse på denne udvikling. Målet med beslutningerne var på én gang at sikre den økonomiske ligevægt, der er bragt så mange ofre for at nå, og gennem en skatteomlægning at begrænse stigningen i den samlede indkomstbeskatning, herunder indkomstskatten til kommunerne. Det er regeringens opfattelse, at en meget høj marginalbeskatning kunne have påvirket villigheden til at gøre en arbejdsindsats og kunne have skabt et pres på priser og lønninger, der ville have vanskeliggjort overenskomstforhandlingerne.

Efter den linje, der er lagt af regeringen, kan vi se frem til, at der vil kunne skabes balance i både den indre og den ydre økonomi. Danmark nyder fortsat international låneværdighed og har, som før nævnt, forbedret forholdet mellem kortfristet valutagæld og valutareserve. Men den låntagning, som har været nødvendig for skiftende regeringer gennem de senere år, vil på længere sigt hverken være ønskelig eller mulig.

Idet jeg i øvrigt henviser til den skriftlige del af redegørelsen, der forsøger en

opregning af de lovforslag, regeringen i kan forudse at fremsætte, skal jeg herefter omtale nogle hovedområder af den lovgivning, der vil komme til behandling i den nye folketingssamling.

Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber betyder for dansk erhvervsliv både en udfordring og en afgørende chance. Erhvervslivet har mødt tidligere økonomiske og handelspolitiske omskiftelser med stor dygtighed og tilpasningsevne, og erhvervsvirksomhedernes ledelser og medarbejdere har forstået at udnytte de muligheder, som de skiftende vilkår har frembudt. Regeringen har tillid til, at den nu forestående grundlæggende ændring i erhvervenes eksistensvilkår vil komme til at udgøre et fundament for den fortsættelse og styrkelse af erhvervslivets ekspansion, som den økonomiske vækst i så høj grad afhænger af.

Regeringen vil medvirke til, at de foreliggende muligheder for en dynamisk erhvervsmæssig udvikling vil kunne udnyttes. Der vil blive gennemført en nødvendig modernisering af erhvervslovgivningen, og der vil blive truffet foranstaltninger til at muliggøre en forøgelse af den i de senere på for svage investeringsaktivitet. For et fremme de produktive investeringer vil der blive fremsat forslag om forbedrede afskrivningsregler for maskiner. Der vil tillige blive indført ret til fradrag af eller afskrivning på udgifter til forsknings- og forsøgsvirksomhed, og lignende forslag vil blive stillet med hensyn til udgifter af særlig betydning for forureningsbekæmpelse og for arbejdsmiljø.

Det er regeringen magtpåliggende at understrege, at disse erhvervspolitiske foranstaltninger bør ses som led i en større sammenhæng, som omfatter erhvervslivets forhold til det øvrige samfund og forholdet mellem virksomhedernes ejere og medarbejdere.

Jo mere vi fører en aktiv erhvervs politik, des mere må vi understrege det ansvar, erhvervslivet har over for samfundet som helhed. Det bør komme til udtryk gennem en modernisering af aktieselskabslovgivningen og bank- og sparekasselovgivningen. De samfundsmæssige interesser, der knytter sig til pengeinstitutternes virksomhed, gør en samfundsrepræsentation i pengeinstitutterne rimelig.

Samtidig må vi lægge vægt på, at samarbejdsforholdene mellem arbejdsgivere og lønmodtagere tilpasses det moderne dynamiske samfund og dets krav. Det gælder både på det arbejdsretlige område og med hensyn til arbejderbeskyttelsen, hvor der er behov for en ny, bredere målsætning med henblik på at skabe øget sikkerhed, sundhed og trivsel på arbejdspladserne.

Men synspunktet rækker endnu videre. Der bliver i de kommende år behov for store investeringer i dansk erhvervsliv, og den politik på det økonomiske og erhvervsmæssige område, vi agter at føre, sigter direkte mod at muliggøre og fremme disse investeringer.

Regeringen lægger vægt på, at en øget investering ikke må medføre øget ulighed i formuefordelingen. Opsparing og investering må øges, men regeringen anser det for afgørende, at planerne om økonomisk demokrati samtidig virkeliggøres. Der må skabes basis for en mere ligelig formuefordeling og øget medindflydelse og medbestemmelse for lønmodtagerne. Også lønmodtagerne må have andel i kapitaltilvæksten i det danske samfund. Regeringen har konstateret, at der er bred enighed om en demokratisering af ejendomsretten og om øget medbestemmelse, selvom der er forskellige opfattelser af, hvordan en sådan

demokratisering skal gennemføres.

For regeringen er udbygningen af nærdemokratiet på de enkelte virksomheder noget væsentligt.

Det er afgørende, at alle lønmodtagere kommer til at deltage i en ordning med andel i ejendomsretten og kapitaltilvæksten og på en sådan måde, at man sikrer den enkeltes kapitalandel.

En særlig lovgivning om økonomisk demokrati vil være nødvendig for at sikre, at alle lønmodtagere får andel i kapitaltilvæksten. Også til løsning af den skattemæssige behandling af eventuelle fondsbidrag og fondsudlodninger vil lovgivning være påkrævet.

Regeringen vil i nær fremtid optage forhandlinger med de interesserede parter om en bred samfundsmæssig løsning af disse centrale problemer.

Også på det sociale område ønsker regeringen at anlægge et bredere sigte end det, der blot opfatter vor socialpolitik som en ambulancetjeneste for mennesker, der er kommet i nød af den ene eller anden grund. Vi opfatter det sociale syn som en stadig stræben efter at omsætte den øgede produktion i et bedre samfund med større tryghed, bedre udviklingsmuligheder, mere frihed for den enkelte.

Det er en selvfølge, at selve hovedhjørnестenen i dette sociale syn må blive en stadig stræben efter at fastholde den fulde beskæftigelse.

Men også boligpolitikken indtager en central plads i vor opfattelse af, hvad der er helstøbt og positiv socialpolitik. Boligen er betydningsfuld for de enkeltes sociale placering og for familiepolitikken. Den kan ikke betragtes løsrevet fra den større sociale sammenhæng.

I sidste folketingsamling måtte vi løse en række akutte boligpolitiske problemer. Regeringen vil nu lægge op til en langsigtet boligpolitik, og udviklingen har efter regeringens opfattelse vist, at der i denne politik bør anlægges en udpræget social linje. Vi vil stile efter en socialt afbalanceret skatte- og boligstøttepolitik for såvel ejerboliger som udlejningsboliger. Der må sikres en boligproduktion af tilstrækkeligt omfang og til en rimelig leje. Derfor må vi tilvejebringe finansieringsmuligheder, som tilgodeser disse hensyn, og vi vil i den forbindelse overveje, om disse formål eventuelt kan fremmes gennem anvendelse af indeksregulerede lån for boligbyggeriet. Målet må til stadighed være at sikre befolkningen, og især de svageste stillede befolkningsgrupper, rimelige muligheder for at bo under gode forhold.

Vi er i sidste samling kommet et langt skridt frem med gennemførelsen af dagpengereformen. Den udjævner skellet mellem arbejdere og funktionærer og er et første og vigtigt skridt på vejen frem mod en ligestilling mellem disse to store grupper af befolkningen.

I den kommende tid vil vi arbejde for yderligere at styrke borgernes stilling i det sociale sikkerhedssystem. Gennem oprettelse af en social ankestyrelse vil vi lette klageadgangen for borgerne, muliggøre en bedre social helhedsvurdering og sikre den størst mulige retssikkerhed i sociale sager. Vi lægger stor vægt på, at den sociale bistand er noget, der fremstår som en ret for alle borgerne. Vi vil derfor stille mod at effektivisere den sociale lovgivning, således at de sociale myndigheder i højere grad end hidtil får mulighed for at tilbyde bistand efter det behov, der foreligger i det enkelte tilfælde.

Det er regeringens mål, at undervisningsvæsenet i bredeste forstand udvikler sig til en organisk helhed, rummelig, uden blindgyder og uden unødige skranker. Vi må samtidig stille mod, at de ressourcer, samfundet anvender til uddannelse, udnyttes bedst muligt.

Det kan kun nås gennem en planlægningsvirksomhed, som omfatter alle former for uddannelse.

Dette indebærer først og fremmest, at vi afløser 1937-loven om folkeskolen med en lovgivning, der kan danne grundlaget for en skole, som fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling gennem varierede uddannelses tilbud, der hver for sig udgør et ligeværdigt grundlag for elevens fortsatte uddannelse. Kun ved at omforme folkeskolen i denne retning kan vi gøre den til et godt fundament for det uddannelsessystem, vi søger at opbygge, ligesom vi herved bringer folkeskoleuddannelsen på linje med grundprincipperne i bl.a. de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser.

Folkeskolereformen må lægge vægt på et samarbejde mellem elever, forældre og lærere om udviklingen af et demokratisk skolemiljø.

Ud fra samme ønske om at give det enkelte menneske større indflydelse på udformningen af det nære miljø vil der blive fremsat ændringsforslag til skolestyrelsesloven med henblik på genfremsættelse i folketingssamlingen 1973-74.

Rummeligheden i uddannelsessystemet kan vi også forøge ved en udbygning af de korterevarende uddannelser, samtidig med at vi søger varigheden af de længere uddannelser begrænset. Det vil både lette presset på de langvarige uddannelser og give de uddannelsessøgende større valgmuligheder.

Det er fortsat regeringens hensigt over en bred front at støtte dansk forskning, der utvivlsomt også vil kunne modtage nye impulser ved forskningen inden for EF.

Der er for regeringen ikke nogen tvivl om, Danmarks indtræden i EF vil stille os over for betydelige opgaver på planlægningsområdet og give os langt større muligheder i forureningsbekæmpelsen og miljøpolitikken, end vi hidtil har haft. En lang række opgaver kan kun løses gennem samarbejde med andre lande, og fra dansk side vil vi i EF være aktive for at få disse problemer taget op til behandling.

Tidligere har vi drøftet planlægning og miljøbeskyttelse ud fra den synsvinkel, at reformer på dette område er nødvendige for at sikre vore efterkommere et godt miljø at leve i. I dag er situationen den, at det ikke alene er vore efterkommere, vi skal tænke på, men også os selv.

De nye muligheder for internationalt samarbejde på dette område er en yderligere begrundelse for at gå videre efter de retningslinjer, der blev udstukket i regeringens første år.

Vi har et udtalt behov for at få samlet og forbedret den planlægning, som hidtil er sket i form af byplanlægning og anden planlægning. Gennem en oversigtlig og sammenfattende lands- og regionplanlægning må det sikres, at de enkelte dispositioner, der skal træffes, på forhånd er set i lyset af de mangfoldige samfundsmæssige synspunkter, der gør sig gældende. Ikke mindst må bevaringen af det åbne land og sikringen af rekreative arealer spille en stor rolle i den aktuelle situation, og der må gennem planlægningen søges opnået en sådan placering af industrien, at forureningen allerede derved begrænses i sine virkninger. Gennem en samlet landsplanlægning vil man også kunne modvirke den ulige fordeling af befolkning og erhverv i de enkelte dele af landet.

For at bekæmpe forureningen har regeringen foreslået en række konkrete initiativer og vil gå videre på samme realistiske måde. Samtidig vil man gøre et mere almindeligt fremstød baseret på principperne i det forslag til miljøbeskyttelseslov, der blev fremsat i sidste folketingssamling.

Regeringens reformer på planlægnings- og miljøområdet bygger på det princip, at det er de politiske myndigheder – folketing, regering, amtsråd og kommunalbestyrelser – der skal have ansvaret for planlægningen og miljøbeskyttelsen. Regeringen vil imidlertid også stille mod en øget medborgerindflydelse under planlægningen og mod det mål, at så mange afgørelser som vel muligt skal træffes lokalt inden for de rammer, der er fastlagt.

Jeg skal herefter vende mig til udenrigspolitikken.

Selvom De europæiske Fællesskaber i første række er et samarbejde om økonomiske problemer, er det i sig selv en udenrigspolitisk bedrift af format, at lande, der har kæmpet mod hinanden i to blodige verdenskrige, nu i en årrække har siddet sammen ved det europæiske forhandlingsbord.

Som medlem af De europæiske Fællesskaber vil Danmark fortsætte sin deltagelse i de udenrigspolitiske rådslagninger med fællesmarkedslandene. Disse udenrigspolitiske drøftelser ligger uden for traktaten og dens institutioner. Der er altså ikke på dette område tale om overnationale beslutninger. Regeringen finder disse drøftelser værdifulde, fordi de åbner nye muligheder for at gøre vore synspunkter gældende på centrale europæiske spørgsmål.

Gennem Danmarks deltagelse i fællesmarkedet bygges der også bro mellem de udenrigspolitiske drøftelser mellem fællesmarkedslandene og de regelmæssige

udenrigspolitiske drøftelser i den nordiske kreds.

Regeringen vil på alle måder fortsætte arbejdet for fred og afspænding. Det vil som hidtil i høj grad ske gennem vort arbejde i FN, hvor vi bl.a. vil virke for et generelt forbud mod kemiske våben, for et forbud omfattende alle atomprøvesprængninger og for en verdensnedrustningskonference. Det vil endvidere ske gennem aktiv deltagelse i de forberedende drøftelser til en konference om sikkerhed og samarbejde i Europa og i drøftelserne om gensidige og balancerede styrkereduktioner.

En særlig opmærksomhed i forbindelse med afspændingen i Europa knytter sig til de forhandlinger, der netop nu er i gang mellem de to tyske stater om en regulering af deres indbyrdes forhold, forhandlinger, der er en fortsættelse af Brandt-regeringens beslutsomme og resultatrige østpolitik. Det er regeringens agt i fortsættelse af disse forhandlinger at nå frem til en snarlig anerkendelse af DDR.

Den atlantiske alliance er stadig rammen om Danmarks sikkerhedspolitik. Regeringen ser ikke i øjeblikket noget alternativ til medlemskabet af NATO. Regeringen ønsker at understrege den atlantiske alliances dobbelte rolle som værn om vor sikkerhed og som udgangspunkt for en åben afspændingspolitik, først og fremmest over for Østeuropa.

Samtidig med, at der i Europa er tale om afspænding i højere grad end på noget andet tidspunkt siden anden verdenskrig, oplever vi desværre uden for Europa krige og kriser af alvorlig karakter.

Den ulykkelige og urimelige krig i Vietnam er stadig ikke bragt til afslutning. De voldsomme kamphandlinger og de amerikanske bombardementer af befolkningscentre i Nordvietnam har påført det vietnamesiske folk uhyre lidelser. Regeringen føler sig i overensstemmelse med dette tings flertal, når den igen fordømmer disse amerikanske bombardementer. Det er regeringens standpunkt, at kun en politisk løsning, der sikrer det vietnamesiske folks frihed til selv at bestemme sin fremtid, kan føre til en varig fred for det hårdt prøvede folk. Regeringen forbereder en bistandsindsats i Vietnam efter den forhåbentlig snarlige afslutning på de blodige krigshandlinger.

Den omstændighed, at en meget stor del af verdens befolkning lever på eller under sultegrænsen og med meget begrænsede livsmuligheder i forhold til befolkningerne i vor privilegerede del af verden, udgør også en trussel mod en varig fred. Samarbejdet med udviklingslandene har derfor et dobbelt formål: dels og først og fremmest at bistå folk og stater verden over til at arbejde sig ud af denne nødsituation, dels at bidrage til fremme af en fredelig verdensudvikling gennem en formindskelse af kløften mellem rige og fattige lande.

Regeringen vender sig imod racisme, terrorisme og kolonialisme både i og uden for Europa.

Regeringen erkender, at De Forenede Nationer har svagheder og i mange tilfælde har vist sig magtesløs over for krige og kriser. Men regeringen betragter fortsat arbejdet i FN som en væsentlig del af dansk udenrigspolitik og vil arbejde for at styrke verdensorganisationen.

Selvom der i enkelte spørgsmål er afvigende opfattelser af udenrigspolitiske enkelthandlinger, vil regeringen fortsat arbejde for bred enighed om hovedlinjerne i dansk udenrigspolitik.

Uden at overvurdere et lille lands muligheder for at bidrage til løsning af de store udenrigspolitiske problemer må vi ikke undlade at gøre danske udenrigspolitiske synspunkter gældende i EF-kredsen, inden for den atlantiske alliance, i vore direkte drøftelser med landene i Østeuropa, i Asien, Afrika, Latinamerika og gennem forhandlingerne i FN.

Der forestår et travlt arbejdsår for folketinget. Regeringen vil sætte stærkt ind på at medvirke til, at vi undgår den tidsmæssige ophobning af lovgivningsarbejdet, som vi så ofte har beklaget.

Regeringen opfordrer alle partier i folketinget til at deltage i et bredt samarbejde om gennemførelse af den politik, hvis hovedelementer jeg her har skitseret. Behovet for samarbejde er blevet endnu større, efter at EF-afgørelsen nu er truffet. Regering og folketing har et stort ansvar, når det gælder om at sikre, at danske synspunkter og danske interesser kan få størst mulig bærekraft i EF-samarbejdet. Hertil kræves, at folketinget til stadighed er orienteret om alle sider af EF-samarbejdet, så der fra de tidligste faser af en sags udvikling kan udstikkes retningslinjer for de danske ministre og embedsmænd. Med dette for øje vil regeringen foreslå markedsudvalget gjort permanent og dets stilling styrket.

De europæiske Fællesskabers udvikling er I ikke fastlagt en gang for alle. Det fremtidige samarbejdsmonster og de opgaver, som vil blive taget op i EF, vil være bestemt af styrken af de forskellige sociale og politiske kræfter, der gør sig gældende i de enkelte medlemslande. I nært samarbejde med de kræfter i Europa, der har samme grundsyn, som har præget den økonomiske og politiske udvikling i Danmark, vil vi fra dansk side sætte stærkt ind på, at det bliver den progressive linje, jeg har skildret i indledningen til min redegørelse, der bliver den udslaggivende. Befolkningens aktive tilslutning og medvirken hertil er en afgørende forudsætning for, at det kan lykkes. Det vil blive en prøvesten for folkestyrets formåen, om vi evner at tage denne udfordring op. Det kan bedst ske ved et samarbejde mellem alle partier her i folketinget.

Danmark leve.

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden: Statsministeren har ønsket at give en meddelelse til tinget.

Statsministeren (J.O. Krag): Jeg takker formanden for, at jeg får lov at give en meddelelse til tinget.

Efter afstemningen i går er den parlamentariske situation uændret. Regeringen fortsætter. Derimod er det ikke nødvendigt, at statsministeren fortsætter. Jeg har længe ønsket at trække mig tilbage, og jeg vil benytte en gunstig lejlighed til at gøre det.

Jeg vil senere på dagen have et møde med Hendes Majestæt Dronningen og der træffe den afgørende beslutning.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Taler om velfærdsstaten, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1972>